

REVISIONSRAPPORT

Landstinget i Jönköpings län

Granskning av Årsredovisning 2004

Granskningen är utförd på uppdrag av revisorerna inom landstinget i Jönköpings län

Jönköping 5 april 2005

Helena Patrikson
Jessica Andersson
Peter Carlsson
Tobias Johansson
Susanne Karlsson

Ernst & Young AB

1. Sammanfattning	3
2. Inriktning / Syfte	4
3. Avgränsning / Metod	4
4. Iakttagelser, kommentarer och rekommendationer	4
4.1 Generella iakttagelser	4
4.1.1 Resultatanalys	5
4.1.2 Balanskravet och långsiktig ekonomisk stabilitet.....	6
4.1.3 Resultat per förvaltning	7
4.1.5 Fysisk inventering av anläggningstillgångar	8
4.1.6 Lager/Förråd	8
4.2 Iakttagelser per förvaltning/resultatområde.....	9
4.2.1 Jönköpings sjukvårdsområde (RO 22)	9
4.2.2 Höglandets sjukvårdsområde (RO 23)	9
4.2.3 Värnamo sjukvårdsområde (RO 24)	9
4.2.4 Folktandvården (RO 27).....	10
4.2.5 Landstingets kansli (RO 11)	11
4.2.6 IT-centrum (RO 12)	12
4.2.7 Landstingsfastigheter (RO 55).....	12
4.2.8 Laboratoriemedicin (RO 25).....	12
4.2.9 Regional utveckling (RO 41).....	12

1. Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning är att årsbokslutet för räkenskapsåret 2004-01-01 – 2004-12-31 är upprättat i enlighet med de krav som finns i Lagen om kommunal redovisning och fastställda bokslutsanvisningar. Landstinget följer i allt väsentligt de rekommendationer som är utgivna av Rådet för kommunal redovisning.

Granskningen av årsredovisningen omfattar endast den ekonomiska redovisningen.

De mest väsentliga iakttagelserna är:

- Landstingets övergripande finansiella mål har uppnåtts för 2004.
- Årets resultat 235 Mkr innebär att underskottet från 2002 har återställts. Under 2004 höjdes skattedebiteringen med 1 krona, vilket beräknats ha gett ökade skatteintäkter uppgående till 450 Mkr. Om denna skattehöjning inte hade genomförts hade landstingets räkenskaper för 2004 visat ett underskott på 215 Mkr. Detta ska ses i relation till att underskottet 2003 uppgick till 147 Mkr.
- För 2005 innebär kommunallagens krav att 2003 års underskott på 147 Mkr ska återställas. Denna resultatnivå är dock inte tillräcklig för att säkra en långsiktig ekonomisk stabilitet. Utrymme bör dessutom skapas för investeringar och pensionsåtaganden.
- Folk tandvården har förbättrat sin ekonomiska redovisning och interna kontroll under 2004. Några problem återstår dock att lösa:
 - Patientfordringar uppgår till 1,5 Mkr. Det finns idag ingen möjlighet att ta fram en specificerad information om vad posten innehåller. Detta innebär att vi inte kan uttala oss om värdet av balansposten.
 - Förståelsen för och möjligheten att säkerställa den information som överförs mellan tandvårdssystemet T4 och ekonomisystemet Raindance kan förbättras.

I rapporten redovisas de generella iakttagelserna i avsnitt 4.1 och i avsnitt 4.2 beskrivs de iakttagelser som är specifika för resp. förvaltning/resultatområde. Vidtagna åtgärder för att förbättra väsentliga brister, som påpekades i revisionsrapporterna avseende årsbokslutet 2003 och delårsrapporterna 2004, kommenteras särskilt.

2. Inriktning / Syfte

Syftet med granskningen av årsredovisningen 2004 har varit att bedöma om årsredovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning i landstingets verksamhet samt om gällande lag och rekommendationer följs.

Iakttagelser som noterades vid granskning av årsbokslutet 2003 och delårsboksluten under 2004 har följts upp vid granskning av årsredovisningen 2004.

3. Avgränsning / Metod

Granskningen av årsredovisningen har huvudsakligen inriktats mot analys och kontroll av ekonomisk information. Samtliga resultatområden inom landstinget i Jönköpings län har omfattats av granskningen. En bedömning har skett om respektive resultatområde har följt fastställda bokslutsanvisningar.

Som komplement till granskning av räkenskapsmaterialet har intervjuer med bl.a ekonomichefer och redovisningsansvariga skett. Diskussion med berörda personer på den centrala ekonomiavdelningen har ingått i granskningen.

4. Iakttagelser, kommentarer och rekommendationer

4.1 Generella iakttagelser

I detta avsnitt presenteras de generella iakttagelser som noterats under granskningen av årsredovisningen 2004. Iakttagelser av mindre väsentlig art har framförts muntligt till berörda personer på respektive förvaltning/resultatområde.

4.1.1 Resultatanalys

Landstingets resultatutveckling kan sammanfattas enligt följande:

	Utfall 2004	Budget 2004	Diff mot budget	Utfall 2003	Utfall 2002	Utfall 2001
Verksamhetens net- tokostnad	-5.204	-5.349	145	-5.040	-4.758	-4.402
Skatteintäkter	4.813	4.909	-96	4.273	4.120	3.944
Generella stats- bidrag och utjäm- ning	584	593	-9	562	529	466
Finansnetto	42	7	35	58	-90	7
Extraordinära poster	0	0	0	0	-33	0
Årets resultat	235	160	75	-147	-232	15
Nettokostnad/Skatter och bidrag	96%	97%		104%	102%	100%

De stora avvikelserna i verksamhetens nettokostnad mot budget är:

- Minskade pensionskostnader 50 Mkr. Av detta belopp är hälften hänförligt till engångsbelopp huvudsakligen återbetalning av inbetald löneskatt för pensioner år 2001. Resterande överskott beror på att budgeterad schablonmässig pensionskostnad översteg verklig pensionskostnad för 2004.
- IT verksamheten, utöver IT-centrums resultat, har kostat 26 Mkr mindre än budgeterad nivå. Avvikelsen avser både besittningsrätter samt allmän IT-utveckling. Enligt uppgift har investeringar och inköp inte skett enligt plan utan delar av planerade projekt 2004 kommer att genomföras under 2005.
- En allmän reserv uppgående till 100 Mkr fanns inlagd i budgeten för 2004 för att täcka oförutsedda kostnadsökningar. 30 Mkr av reserven har använts under året och outnyttjad del uppgår därför till 70 Mkr.
- Nedskrivningar som följd av den fysiska inventeringen av anläggningstillgångar har belastat årets resultat med 36 Mkr.

Utfallet av genomförd taxeringsrevision under 2004 har i sin helhet belastat årets resultat.

Landstinget har ställt upp ett antal finansiella mål för 2004: positivt kassaflöde, bibehållen soliditet och resultat uppgående till 2% av verksamhetens nettokostnad. Samtliga dessa mål har uppnåtts i årsbokslutet.

4.1.2 Balanskravet och långsiktig ekonomisk stabilitet

Balanskravet

I Kommunallagens regler om balanskravet anges att underskott ett visst räkenskapsår ska återställas under de två närmaste åren. Med tanke på att Landstinget under 2002 och 2003 har redovisat underskott i räkenskaperna uppgående till 232 Mkr respektive 147 Mkr ska dessa regler beaktas under 2004 och 2005.

Årets resultat 235 Mkr innebär att underskottet från 2002 har återställts. För 2005 innebär kommunallagens krav att tidigare underskott på 147 Mkr ska återställas.

Under 2004 höjdes skattedebiteringen med 1 krona, vilket beräknas ha resulterat i ökade skatteintäkter uppgående till 450 Mkr. Om denna skattehöjning inte hade genomförts hade landstingets räkenskaper för 2004 visat ett underskott på 215 Mkr. Detta ska ses i relation till att underskottet 2003 uppgick till 147 Mkr.

Pensioner

De pensioner som har tjänats in före 1998 uppgår inklusive löneskatt till 3.715 Mkr och redovisas som en ansvarsförbindelse. Utbetalningar avseende dessa pensioner beräknas uppgå till 123 Mkr för år 2005. Ökningen av skulden har under 2004 varit 35 Mkr och bedömda skuldökningar för 2005 uppgår till 45 Mkr, för 2006 92 Mkr och för 2007 115 Mkr. Eftersom pensionerna inte är skuldförda innebär det att kostnader och kassaflödet påverkas först det år pensionerna betalas ut.

Den skuld som avser pensioner intjänade efter 1998 finns i balansräkningen bland avsättningar och uppgår inklusive löneskatt till 579 Mkr. Skulden är beräknad med utgångspunkt från 2003 års löner. Med tanke på att ett tvåårigt löneavtal träffats, gällande från 1 oktober 2003, bör detta innebära att löneökningen endast i begränsad omfattning påverkar årets pensionskuldsberäkning. Vår bedömning är därför att pensionskostnaden på detta kommer att öka under 2005 då helårseffekten av löneökningen påverkar pensionskuldsberäkningen. Baserat på åldersstrukturen bland personalen bedöms pensionskostnader även totalt sett öka under de närmast kommande åren.

Skatteunderlag

Utvecklingen av skatteunderlaget är en faktor som landstinget endast marginellt kan påverka, men som har stor betydelse för resultatet och därmed för verksamheten. För 2003 var de slutliga skatteintäkterna 62 Mkr (1,5%) lägre än budgeterat och för 2004 var de 96 Mkr (2,0%) lägre än budget. De budgeterade skatteintäkterna baseras på prognoser för tillväxt. Prognoserna är bedömningar från f d Landstingsförbundet, numera Sveriges kommuner och landsting. För de senaste två åren har det visat sig att den information som landstinget erhållit om skatteunderlagets tillväxt har varit för optimistisk. Hittills under 2005 är utvecklingen likartad.

Rekommendation:

För att nå en långsiktig ekonomisk stabilitet är det av vikt att resultatnivån för det kommande året ger ett överskott som innebär att Kommunallagens krav uppfylls, att det finns utrymme för investeringar och pensionskostnader samt beredskap för förändringar i skatteunderlaget.

4.1.3 Resultat per förvaltning
Iakttagelser:

Nedan presenteras varje förvaltnings/resultatområdes (ej RO 10) resultat per bokslutstillfälle under 2004.

(Mkr)

Förvaltning/RO	Resultat Tertial 1 2004	Resultat Tertial 2 2004	Resultat Tertial 3 2004	Resultat Helår 2004	Resultat/ Netto- kostnad* 2004	Netto- kostnad 2004
Jkpg:s sjukv.omr.	0,0	-6,2	7,3	1,1	0,04%	2 463
Höglandets sjukv.omr.	-0,1	5,7	9,7	15,3	1,17%	1 307
Värnamo sjukv.omr.	-0,9	0,2	-5,6	-6,3	-0,60%	1 056
Folktandvården	3,1	5,9	1,6	10,6	1,69%*	626*
Landstingsfastigheter	-0,5	-0,2	-4,6	-5,3	-1,06%*	501*
Laboratoriemedicin	3,3	-0,6	5,9	8,6	3,81%*	226*
Landstingets kansli	0,3	-0,3	1,8	1,8	-	-
IT-centrum	-0,3	3,4	4,3	7,4	4,67%*	158*
RUA	-0,8	1,1	3,0	3,3	1,66%*	198*
Delsumma	4,1 11%	9,0 25%	23,4 64%	36,5 100%		

*Verksamhetens kostnader inklusive avskrivningar har använts istället för nettokostnaden.

Kommentarer:

I ovanstående tabell kan man se hur resultaten har vuxit fram successivt under året. 64% av årsresultatet har uppkommit under det sista tertialet. Jämförelse av årsresultaten har skett mot nettokostnad/verksamhetens kostnader för att ge en bild av resultatens/budgetavvikelsens storlek i förhållande till förvaltningens omfattning. Noterbart är Höglandets resultat på 15,3 Mkr, som utgör 1,17 % av nettokostnaden. En viktig förklaring till resultatet är ökade intäkter under 2004 för såld vård/utomlänspatienter. Serviceförvaltningarna Laboratoriemedicin, IT-centrum och Landstingsfastigheter samt Landstingets kansli visar ett sammanlagt överskott uppgående till 12,5 Mkr.

4.1.5 Fysisk inventering av anläggningstillgångar

Iakttagelse:

Under 2004 har den fullständiga fysiska inventeringen av landstingets anläggningstillgångar slutförts. Inventeringen och anpassningen av anläggningsregistret till nuvarande principer resulterade i att anläggningstillgångar bokförda till ett värde av 45 Mkr har skrivits bort och har påverkat årets nettokostnad.

Kommentar:

Vår bedömning är att det praktiska arbetet med inventeringen har inneburit ett ökat medvetande om vikten av att hantera anläggningar och anläggningsregister på ett korrekt sätt. Ett stort arbete har lagts ned då rutinerna inom detta område tidigare varit eftersatta. Förutsättningarna finns nu för att även under kommande år ha god kontroll över värdena och redovisningen av anläggningarna.

Rekommendation:

Rutiner bör införas som innebär att anläggningsregistret håller en fortsatt hög kvalitet och att den fysiska existensen av redovisade anläggningstillgångarna säkerställs under kommande år.

4.1.6 Lager/Förråd

Iakttagelse:

I Revisionsrapporten gällande granskning av årsredovisningen 2003 noterades att det fanns en viss osäkerhet på förvaltningarna om vad som skulle redovisas som lagertillgångar.

Kommentar:

Årets bokslutsanvisning har kompletterats med beloppsgränser, vilket bör ge en bra information om vilka regler som gäller. Det kan dock finnas lager under beloppsgränsen som är lämpliga att redovisa, t ex lager av artiklar som ska säljas vidare.

Rekommendation:

En kontinuerlig dialog mellan förvaltningarna och centrala ekonomiavdelningen bör finnas när det gäller lager/förråd för att hitta lämpliga redovisningsprinciper i de fall som kan vara svårbedömda mot bakgrund av ovanstående anvisning.

4.2 Iakttagelser per förvaltning/resultatområde

Under nedanstående avsnitt presenteras de iakttagelser, kommentarer och rekommendationer som är specifika för respektive förvaltning/resultatområde.

4.2.1 Jönköpings sjukvårdsområde (RO 22)

Inga väsentliga förvaltningsspecifika iakttagelser tas upp i denna revisionsrapport

4.2.2 Höglandets sjukvårdsområde (RO 23)

Inga väsentliga förvaltningsspecifika iakttagelser tas upp i denna revisionsrapport

4.2.3 Värnamo sjukvårdsområde (RO 24)

Inga väsentliga förvaltningsspecifika iakttagelser tas upp i denna revisionsrapport

4.2.4 *Folktandvården (RO 27)*

4.2.4.1 *T4 Patientfordran – konto 1531*

Iakttagelser:

I balansräkningen finns 1,5 Mkr upptaget som patientfordran. Motsvarande belopp föregående år var 1,3 Mkr. Det är inte möjligt att ta fram en rapport från det tandadministrativa systemet T4 som visar vilka delposter fordran består av. Därmed kan man inte verifiera att det som är registrerat i det tandadministrativa systemet är samma belopp som är bokfört i ekonomisystemet. Enligt uppgift har Folktandvårdens kansli efterfrågat en specificerad rapport ur T4-systemet under en längre tid och fått beskedet från systemleverantören att arbetet pågår men att det ej är fastställt när de kan lämna begärda uppgifter.

Kommentarer:

Det är av avgörande betydelse för en korrekt redovisning att avstämningar kan ske mellan patientadministrativa system och ekonomisystemet.

Rekommendation:

Det är angeläget att en rapport tas fram ur T4 snarast möjligt i syfte att kunna verifiera att de patientfordringar som är uppbokade i ekonomisystemet verkligen existerar och är upptagna till rätt värde.

4.2.4.2 *Vårdavgiftsfordringar – konto 1532*

Iakttagelser:

Fordringarna på Försäkringskassan avseende vårdavgifter uppgår i bokslutet till 7,1 Mkr (föregående år 5,1 Mkr). Beloppet avser i sin helhet 2004. Föregående år fanns ytterligare fordringar, 2,9 Mkr, hänförliga till 2001 och tidigare. Dessa äldre fordringar ansågs osäkra och har i sin helhet bokats bort under 2004 och därmed belastat årets resultat.

Kommentarer:

I samband med årsbokslutet ska en dokumentation finnas till samtliga balansposter som säkerställer värdet på bokförda tillgångar. En översiktlig avstämning har skett mot de filer som har skickats till Försäkringskassan. Vid granskningstillfället fanns inte möjlighet att i efterhand erhålla en bekräftelse från Försäkringskassan på att bokfört belopp för vårdavgiftsfordringar för 2004 var korrekt.

Rekommendation:

För att säkerställa värdet på vårdavgiftsfordringarna vid bokslutstillfället bör förvaltningen inhämta extern bekräftelse från Försäkringskassan i nära anslutning till årsskiftet.

4.2.4.3 Uppföljning av tidigare revisionsanmärkningar

Iakttagelser:

I "Lägesrapport 2004-12-31, kopplad till revisionsanmärkningar på folktandvårdens redovisning 2003" framgår de åtgärder som förvaltningen har vidtagit för att förbättra rutiner och redovisning.

Kommentarer:

Vi kan konstatera att viktiga framsteg har skett kring avstämningar under 2004. Det arbete som återstår avser främst att öka säkerheten i hanteringen av T4 (tandadministrativt system) samt att öka förståelsen för den information som överförs mellan T4 och Raindance (landstingets ekonomisystem)

Rekommendation:

Det är viktigt att arbetet som är kopplat till problematiken kring avstämningar, T4 mm, får ett fortsatt fokus och att tillräckliga resurser avsätts, så att Folktandvården kan säkerställa en tillförlitlig ekonomisk rapportering, uppföljning, statistik mm.

4.2.5 Landstingets kansli (RO 11)

4.2.5.1 Uppföljning av tidigare revisionskommentarer:

I föregående års bokslut fanns differenser mellan redovisat lagersaldo i ekonomisystemet och lagerredovisningens värde. Bristerna i lagersystemet har åtgärdats under 2004 och överensstämmelse finns nu mellan ekonomisystem och lagerredovisning.

4.2.6 IT-centrum (RO 12)

Inga väsentliga förvaltningsspecifika iakttagelser tas upp i denna revisionsrapport.

4.2.7 Landstingsfastigheter (RO 55)

Inga väsentliga förvaltningsspecifika iakttagelser tas upp i denna revisionsrapport.

4.2.8 Laboratoriemedicin (RO 25)

Inga väsentliga förvaltningsspecifika iakttagelser tas upp i denna revisionsrapport.

4.2.9 Regional utveckling (RO 41)

Inga väsentliga förvaltningsspecifika iakttagelser tas upp i denna revisionsrapport.